

**Zpráva o činnosti
Rady vlády České republiky pro lidská práva
v roce 2006**

datum a způsob vzniku Rady: usnesením vlády ze dne 9. prosince 1998 č. 809
poslední aktualizace statutu Rady: usnesením vlády ze dne 19. dubna 2006 č. 435

1. Předseda a členové Rady vlády ČR pro lidská práva

Předsedou Rady je podle statutu Rady zmocněnec vlády pro lidská práva. Tím byl do 20. září 2006 ThMgr. Svatopluk Karásek. Usnesením vlády ze dne 20. září 2006 č. 1089 byl do funkce zmocněnce vlády pro lidská práva jmenován Ing. Jan Litomiský, a to s účinností od 21. září 2006.

Členy Rady jsou rovným počtem zástupci vybraných ministerstev na úrovni náměstků, a představitelé občanské a odborné veřejnosti a akademické obce. Zatímco zástupci ministerstev zastupují příslušná ministerstva, představitelé odborné a občanské veřejnosti a akademické obce jsou jmenováni členy Rady *ad personam*. Zástupce ústředních státních orgánů jmenuje zpravidla ministr, zatímco členy z občanské, odborné a akademické obce jmenuje přímo vláda¹. Funkční období členů Rady je čtyřleté. Po skončení funkčního období vlády vykonávají členové Rady činnost do té doby, než jsou jmenováni členové noví. V roce 2006 tedy vzhledem k vzniku nové vlády zanikl mandát všech členů Rady, kteří ale i po zbytek roku pokračovali ve výkonu své činnosti.

Níže uvedená tabulka zachycuje členství v Radě v roce 2006.

<i>člen rady</i>	<i>zastupovaný orgán/ ad personam</i>	<i>vznik členství/ zánik členství</i>	<i>datum a důvod zániku členství</i>	<i>předchozí zástupce příslušného orgánu</i>
PaedDr. Jaroslav Müllner	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	24.4.2001 a 8.10.2002 podruhé	ukončení pracovního poměru	---
Ing. Petr Špirhanzl	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	3.11.2006	---	PaedDr. Jaroslav Müllner
JUDr. Jaroslav Daněk	Ministerstvo obrany	19.1.2004	změna pracovního zařazení	Ing. Josef Vavrek
Mgr. Miloslav Koudelný	Ministerstvo vnitra	7.10.2002	ukončení pracovního poměru říjen 2006	JUDr. Petr Ibl
Ing. Jaroslav Salivar	Ministerstvo vnitra	2.11.2006	---	Mgr. Miloslav Koudelný
JUDr. Roman Polášek	Ministerstvo spravedlnosti	22.11.2004	15.2.2007 rezignace na funkci náměstka	Mgr. Jakub Camrda
MUDr. Marián Hošek	Ministerstvo práce a sociálních věcí	8.7.2005	---	Ing. Ludmila Müllerová
JUDr. Radovan Suchánek	Ministerstvo zdravotnictví	31.1.2005	ukončení pracovního poměru říjen 2006	MUDr. Milan Špaček
JUDr. Petra Smolíková	Ministerstvo kultury	2.11.2001 a 7.10.2002 podruhé	skončení funkčního období	---

¹ Usnesením vlády ze dne 19. dubna 2006 č. 435 byli jmenováni noví členové Rady za občanskou, odbornou a akademickou veřejnost.

			7.10.2006	
MgA. Adolf Toman	Ministerstvo kultury	2.11.2006	---	JUDr. Petra Smolíková
Doc. JUDr. Pavel Svoboda, DEA.	Ministerstvo zahraničních věcí	23.2.2005	ukončení pracovního poměru 25.10.2006	JUDr. Pavel Vošalík
Bc. Tomáš Pojar	Ministerstvo zahraničních věcí	2.11.2006	---	Doc. JUDr. Pavel Svoboda, DEA.
Ing. Jiří Vačkář	Ministerstvo pro místní rozvoj	23.11.2005	ukončení pracovního poměru říjen 2006	JUDr. Ivan Příkryl
PhDr. Ivo Hlaváč	Ministerstvo pro místní rozvoj	2.11.2006	---	Ing. Jiří Vačkář
Ing. Petr Šerák	Ministerstvo informatiky	27.5.2003	ukončení pracovního poměru ²	Ing. Mirko Berný ÚVIS
JUDr. Zdeněk Sovák	ad personam	13.11.2002	rezignace 15.3.2006	---
Mgr. Anna Šabatová	ad personam	13.11.2002	---	---
Mgr. Dana Němcová	ad personam	17.2.1999	rezignace 19.4.2007	---
PhDr. Libuše Šilhánová	ad personam	17.2.1999	rezignace 6.2.2006	---
Kumar Vishwanathan	ad personam	17.2.1999	rezignace 29.5.2006	---
Mgr. Pavla Boučková	ad personam	3.1.2001	rezignace 29.5.2006	---
JUDr. Jana Chalupová	ad personam	13.11.2002	---	---
Gwendolyn Albert	ad personam	19.4.2006	---	---
Mgr. Jiří Matolín	ad personam	19.4.2006	---	---
Mgr. Petra Burčíková	ad personam	19.4.2006	---	---
JUDr. Daniela Světlíková	ad personam	19.4.2006	---	---
Petr Uhl	ad personam	19.4.2006	rezignace 19.4.2007	---

Zástupci resortů sledují projednávaná témata z pohledu zastupovaných resortů, *ad personam* jmenovaní členové se věnují jednotlivým tematickým oblastem lidských práv.

² Faktickým sloučením Ministerstva informatiky s Ministerstvem vnitra v roce 2006 zaniklo i zastoupení Ministerstva informatiky v Radě.

2. Zaměstnanci - odborné pracoviště sekretariát Rady vlády ČR pro lidská práva v roce 2006

vedoucí:

Mgr. Jana Marečková, tajemnice Rady a Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání (do 30.9.2006)

Mgr. Andrea Baršová (od 1.10.2006), tajemnice Rady a Výboru pro práva cizinců. Od 1.10.2006 také tajemnice Výboru pro práva dítěte.

odborní pracovníci:

Mgr. Veronika Doležilová, tajemnice Výboru pro občanská a politická práva a tajemnice Výboru pro práva dítěte, do 30.9.2006.

Mgr. Lucie Otáhalová, tajemnice Výboru pro odstranění všech forem rasové diskriminace, tajemnice Výboru pro odstranění všech forem diskriminace žen a tajemnice Výboru pro výchovu k lidským právům. Od 1.10.2006 také tajemnice Výboru pro občanská a politická práva.

Mgr. et Mgr. Lucie Rybová, tajemnice Výboru pro lidská práva a biomedicínu a tajemnice Výboru pro hospodářská, sociální a kulturní práva. Od 1.10.2006 také tajemnice Výboru proti mučení.

asistentka/sekretářka:

Petra Šuntilová, DiS. (do 31.5.2006)

Bc. Lucie Machytková, DiS. (od 15.7.2006)

3. Přehled činnosti

3.1. Zasedání a projednávaná témata

V průběhu roku 2006 Rada zasedala třikrát – 6. února, 29. května a 19. června.

V únoru Rada přijala tyto podněty: podnět k problematice používání nekonvenčních zdravotnických metod a jejich implementace do právního řádu České republiky, podnět k podpoře účasti dlouhodobě usazených cizinců na veřejném a politickém životě, podnět k diskriminaci mužů pečujících o děti a podnět ke zřízení samostatného orgánu pro šetření deliktního jednání příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů. Rada projednala podnět na zrušení vyhlášky hlavního města Prahy č. 14/2000 Sb. hl. m. Prahy o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s žebráním, který vrátila předkladateli (Výboru pro občanská a politická práva) k dopracování.

V květnu Rada projednala podnět ve věci sterilizací prováděných v rozporu s právem, který byl zpracovateli (Výboru pro lidská práva a biomedicínu) vrácen k dopracování.

Na svém červnovém zasedání Rada přijala podnět k zajištění rovného a účinného přístupu cizinců ke vzdělávání a ke školským službám, podnět ke změně vzorových statutů pro poradní a pracovní orgány vlády a podnět k problematice bydlení osob ohrožených sociálním vyloučením.

3.2. Činnost pracovních skupin – výborů

V roce 2006 Rada nezřídila žádnou pracovní skupinu; tato situace je významnou měrou ovlivněna tím, že má Rada jako *de facto* stále pracovní skupiny zřízeny výbory, jejichž agenda se kryje s problematikou obsaženou ve stěžejních mezinárodních smlouvách v oblasti lidských práv ze smluvní základny OSN, s výjimkou Výboru pro práva cizinců a Výboru pro lidská práva a biomedicínu.³ Název výboru tak odpovídá názvu příslušné mezinárodní smlouvy. Jednotlivé výbory zřizují podle aktuální potřeby pracovní skupiny složené z členů příslušného výboru, ale i externích spolupracovníků. V roce 2006 se výbory Rady věnovaly následujícím tématům:

Výbor proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání v roce 2006 vypracoval a předložil Radě jeden podnět. Podnět ke zřízení samostatného orgánu pro šetření deliktního jednání příslušníků Policie ČR, obecní policie a Vězeňské služby ČR schválila Rada v únoru 2006. Poté byl podnět předložen do meziresortního připomínkového řízení a Výborem opětovně diskutován. V květnu Rada přijala usnesení, kterým navrhla vládě uložit ministru vnitra, aby ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem spravedlnosti analyzoval stávající systém odhalování, prověřování a vyšetřování deliktního jednání příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů a předložil vládě do 31. března 2007 návrh legislativních a dalších opatření. Podnět měl být vládou projednán koncem listopadu 2006.

V září navštívili členové výboru Ústav sociální péče Leontýn v Roztokách u Křivokláta a diskutovali o problémech spojených s užíváním opatření omezujících pohyb osob a o nežádoucím střetu zájmu v situacích, kdy ústav jako poskytovatel služeb je i opatrovníkem svého klienta. V prosinci výbor ustanovil pracovní skupinu pro právní a metodickou úpravu používání omezovacích prostředků při poskytování sociálních služeb a pro úpravu systému vyřizování stížností proti jejich použití.

Výbor dále projednal zprávu Evropského výboru pro zabránění mučení a jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) o návštěvě České republiky v roce 2006 a podílel se na vypracování vyjádření vlády České republiky, které reaguje na připomínky a doporučení ve zprávě CPT.

Obdobně jako v uplynulých letech se výbor podílel na vypracování příslušné části Zprávy o stavu lidských práv v České republice v roce 2005, připomínkoval návrhy nelegislativních materiálů a právních předpisů, zejména věcný záměr zákona o výkonu ochranného léčení ústavního a návrh trestního zákoníku.

Výbor také spolupracoval s Ministerstvem zahraničních věcí při nominování kandidátů do Podvýboru pro prevenci mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání Výboru proti mučení podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CAT).

³ Výbor pro lidská práva a biomedicínu se zabývá především otázkami spojenými s právy pacientů podle Úmluvy Rady Evropy o lidských právech a biomedicině (ETS 168). Výbor pro práva cizinců pak pokrývá nejen problematiku uprchlictví upravenou Úmluvou o právním postavení uprchlíků z roku 1951, ale otázky vyplývající z cizineckého statusu obecně.

Výbor pro občanská a politická práva

Výbor v roce 2006 vypracoval podnět k právní úpravě tzv. jistot při vydávání předběžných opatření v občanském soudním řízení. Podnět poukazuje na příslušná ustanovení občanského soudního řádu, která ukládají těm, kteří se u soudu domáhají vydání předběžného opatření, povinnost složit finanční částku, která činí 50 000 Kč, v obchodních věcech pak 100 000 Kč. Podnět poukazuje na skutečnost, že složení této částky je pro řadu osob nemožné, protože daleko přesahuje jejich finanční možnosti. Podmínka složení této částky je výborem považována za diskriminační a de facto odpírající přístup určité skupiny osob ke spravedlnosti. Z těchto důvodů výbor navrhl, aby bylo skládání jistot z občanského soudního řádu zcela vypuštěno. Podnět projednala Rada v dubnu 2007, kdy uložila svému předsedovi, zmocněnci vlády pro lidská práva, aby tuto otázku projednal s ministrem spravedlnosti.

Výbor se také podílel na vypracování příslušné části Zprávy o stavu lidských práv v České republice v roce 2005 a připomínkoval návrhy nelegislativních materiálů i právních předpisů předložených v průběhu roku 2006.

Výbor pro práva dítěte navázal na svou činnost v minulých letech. Jedním z nových témat, kterými se Výbor zabýval v roce 2006, bylo postavení dětí cizinců pobývajících v České republice, a to jak občanů EU, tak i dětí cizinců ze zemí mimo EU. Výbor pokračoval v projednávání problematiky sanace rodiny, ke které v roce 2005 ustavil pracovní skupinu. Tato skupina diskutovala o záměru ustavit úřad dětského ombudsmana a posílit systém státních dotací zejména v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Výbor dále diskutoval problematiku práv romských dětí žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Výbor se rovněž zabýval systémovým násilím na dětech. Podílel se také na vypracování připomínek k řadě návrhů právních předpisů a koncepčních materiálů vlády zaslaných do meziresortního připomínkového řízení.

Výbor pro odstranění všech forem diskriminace žen se zabýval problematikou rovného zastoupení mužů a žen v poradních a pracovních orgánech vlády. Výbor provedl rozbor jejich zastoupení z hlediska genderového složení, jehož výsledkem bylo zjištění, že účast žen v těchto orgánech se pohybuje průměrně okolo 10 %. Tuto skutečnost označil za neuspokojivou, vzhledem k tomu, že Česká republika je vázána četnými mezinárodními dokumenty, které vyzývají ke zvyšování participace žen v rozhodovacích procesech. Na základě toho Výbor vypracoval podnět ke změně vzorových statutů pro poradní a pracovní orgány vlády pro Radu vlády ČR pro lidská práva. Rada na svém zasedání schválila podnět dne 19. června 2006.

Výbor se dále zabýval problematikou určování výše výživného. V rámci Výboru byla ustavena pracovní skupina, která usilovala o zmapování současného stavu. Pracovní skupina dospěla k závěru, že častým jevem u osob, které mají poskytovat výživné, je to, že účelově uvádějí nižší příjmy s cílem dosáhnout stanovení výživného v co nejnižší částce, přičemž praxe soudů při rozhodování o určení výše výživného také není jednotná. Sjednotit kritéria pro určování výše výživného by mohla napomoci metodika určená soudům. Pracovní skupina však při přípravě podnětu narazila na problém nedostatku statistik s dostatečnou vypovídací hodnotou. Činnost pracovní skupiny proto pokračovala i v roce 2007.

Výbor dále projednával Závěrečná doporučení Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen ke Třetí periodické zprávě ČR o plnění závazků plynoucích z Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen. Při diskuzi o Závěrečných doporučeních se Výbor zaměřil na Závěrečné doporučení č. 12 (zajištění institucionální struktury v oblasti

rovnosti mužů a žen) a shodl se na tom, že situace je vážnější zejména v regionech. S ohledem na výše uvedené byly osloveny jednotlivé kraje, aby se vyjádřily k zajištění prosazování politiky rovných příležitostí mužů a žen v jejich regionech a k důležitosti institucionálního zajištění při prosazování politiky rovných příležitostí na místní úrovni.

Výbor pro hospodářská, sociální a kulturní práva v roce 2006 vypracoval a předložil Radě jeden podnět, a to k problematice bydlení osob ohrožených sociálním vyloučením. V rámci přípravy podnětu výbor v dubnu navštívil denní centrum a azylový dům pro osoby bez přístřeší provozovaný občanským sdružením Naděje v Praze a v květnu komunitní centrum pro děti ze sociálně slabších rodin v Písku, náhradní ubytování pro osoby vystěhované z důvodu neplacení nájemného v Purkraticích a komunitní středisko, které těmto osobám poskytuje služby. Podnět, který byl Radou projednán a schválen v červnu 2006 vyhodnocuje stav v oblasti sociálního bydlení a obsahuje návrhy řešení de lege ferenda. Mimo jiné vidí jako nezbytné pro řešení problematiky bydlení osob ohrožených sociálním vyloučením jasnější vymezení povinností obcí v oblasti sociálního bydlení v rámci jejich přenesené působnosti a vypracování vzorových pravidel pro přijímání a projednání žádostí o obecní byt.

V průběhu přípravy tohoto podnětu výbor rozhodl, že vypracuje samostatný podnět k problematice osob bez přístřeší.

Další oblastí, které se výbor věnoval, bylo bydlení osob se zdravotním postižením. Členové výboru při této příležitosti navštívili byty zvláštního určení na Praze 4 v Petýrkově ulici a setkali se s předsedkyní sdružení Klubu vozíčkářů, které provozuje v tomto domě civilní pečovatelskou službu. Diskutován byl mimo jiné dopad zákona o sociálních službách na poskytovatele, podmínky práce nestátních neziskových organizací, včetně problémů s provozováním pečovatelské služby.

V druhé polovině roku se výbor podílel na přípravě Druhé periodické zprávy České republiky o plnění Paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech za období 2000-2006 a koncem roku na vypracování příslušné části Zprávy o stavu lidských práv v České republice v roce 2006.

Výbor pro práva cizinců vypracoval a v dubnu 2006 schválil podnět k zajištění rovného a účinného přístupu cizinců ke vzdělávání a ke školským službám. Ze znění nového školského zákona vyplývá dělení cizinců a jejich dětí na dvě kategorie (občan EU či jeho rodinný příslušník a další preferovaní cizinci a znevýhodněný občan třetí země), což vede k nerovnému přístupu určitých kategorií cizinců (mimo země EU) k předškolnímu vzdělávání, vzdělávání na konzervatoři, základnímu uměleckému, jazykovému a zájmovému vzdělávání a k tzv. dalšímu vzdělávání a k tzv. školským službám. Současná úprava má též negativní vliv na integraci cizinců. Rada podnět schválila v červnu 2006. Vláda podnět Rady schválila dne 30. srpna 2006 usnesením č. 1029.

Výbor dále identifikoval problém přístupu ke vzdělání u dětí, jejichž pobyt na území ČR není oprávněný. Školský zákon totiž stanoví, že cizinci mohou studovat za stejných podmínek jako občané ČR, avšak toto právo přiznává pouze těm, kteří zde pobývají legálně. Toto je v rozporu s Úmluvou o právech dítěte. S cílem zjednat nápravu vypracoval Výbor podnět k zajištění přístupu všech dětí pobývajících na území České republiky k základnímu vzdělání. Rada vzala podnět na vědomí na svém zasedání v dubnu 2007.

Výbor se dále v roce 2006 zabýval aktuálními tématy, např. zdravotním pojištěním žadatelů o azyl, nabýváním státního občanství a dalšími a integrací cizinců do politického života. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy následně zpracovalo novelu školského zákona.⁴

Výbor pro lidská práva a biomedicínu vypracoval a předložil Radě v roce 2006 dva podněty. V únoru 2006 Rada znovu projednala a schválila podnět výboru k problematice používání nekonvenčních zdravotnických metod a jejich implementace do právního řádu České republiky, ukládající ministru zdravotnictví, aby vládě předložil do 31. května 2006 odborný podkladový materiál a stanovisko k možnosti další implementace poskytování nekonvenčních zdravotnických metod do právního řádu, včetně vymezení této oblasti, gesce jednotlivých resortů a návrhu dalšího postupu ve věci.

V průběhu března a dubna se výbor na základě usnesení Rady intenzivně zabýval problematikou nedobrovolné sterilizace žen. O této problematice jednal také s zástupkyněmi poškozených žen, seznámil se s výsledky šetření veřejného ochránce práv a poté vypracoval podnět, který přeložil Radě v květnu 2006. Cílem podnětu bylo zajistit realizaci opatření navržených poradním sborem ministra zdravotnictví a veřejným ochráncem práv. S ohledem na námitky některých členů Rady, kteří nesouhlasili s návrhem výboru, aby stát mimosoudně odškodnil poškozené ženy, Rada rozhodla o vrácení podnětu výboru k dopracování.

Kromě přípravy výše uvedeného podnětu výbor věnoval značnou pozornost oblasti péče o osoby s duševní poruchou a ochraně jejich práv a podmínkám v pobytových zařízeních pro zdravotně postižené osoby. Za účelem získání poznatků pro přípravu podnětů výbor uskutečnil v červnu výjezdní zasedání spojené s návštěvou Psychiatrické kliniky 1. LF UK v Praze, v září navštívil Ústav sociální péče Leontýn v Roztokách u Křivokláta a Ústav sociální péče v Sulické ulici v Praze.

Výbor se také podílel na vypracování příslušné části Zprávy o stavu lidských práv v České republice v roce 2005 a připomínkoval návrhy nelegislativních materiálů i právních předpisů předložených v průběhu roku 2006.

Výbor pro odstranění všech forem rasové diskriminace se v roce 2006 zabýval možnostmi implementace Závěrečných doporučení Výboru OSN pro odstranění rasové diskriminace k Páté periodické zprávě ČR o plnění Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace. Zejména se pak věnovala tématu Národního akčního plánu proti rasismu. Za účelem prozkoumání účelnosti vypracování Národního akčního plánu proti rasismu ustavil pracovní skupinu, ve které bylo zastoupeno také Ministerstvo zahraničních věcí jako spolugestor tohoto úkolu. Oddělení sekretariátu Rady vlády ČR pro lidská práva pak ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, Meziresortní komisí pro boj s extremismem, rasismem a xenofobií, získalo informaci od všech resortů, kterých se otázka rasismu nějakým způsobem týká, zda považují vypracování tohoto plánu za účelné. Z doručených odpovědí vyplynulo, že problematika je řešena již v řadě jiných koncepčních dokumentů a proto není vypracování Národního akčního plánu proti rasismu účelné.

Výbor pro výchovu k lidským právům vypracoval v roce 2006 dokument mapující historii tohoto výboru, tj. jeho činnost v letech 1999 – 2005. Výbor pokračoval v diskusi nad

⁴ Tato novela je v současné době v legislativním procesu.

tím, zda současné vzdělávání o lidských právech v rámci škol i dalšího profesionálního vzdělávání je dostatečné a jakým způsobem jej zlepšit.

3.3 Naplňování odborné dlouhodobé činnosti sekretariátu

Dlouhodobou činnost sekretariátu Rady lze rozčlenit do čtyř oblastí: první oblast představují zprávy o plnění těch mezinárodních smluv o lidských právech ze smluvní základny OSN, které mají vlastní kontrolní mechanismus spočívající mj. právě i v pravidelném předkládání zpráv ČR o plnění závazků obsažených v konkrétní smlouvě. Druhou skupinu tvoří každoroční zpráva o plnění doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Do třetí skupiny lze zařadit každoroční zprávy o stavu lidských práv v ČR. Čtvrtou oblast tvoří legislativní činnost, a to jak vypracování legislativních úkolů, tak legislativní vyjádření podnětů Rady vládě. Další, rozšiřující se sférou působnosti sekretariátu je agenda související s členstvím České republiky v EU. (Tato agenda je navázána na činnost celého odboru pro lidská práva, jehož je sekretariát Rady součástí. Je blíže popsána v části 6. této zprávy.)

3.3.1. Zprávy o plnění závazků obsažených v mezinárodních smlouvách o lidských právech

Významnou část agendy představuje příprava zpráv o plnění závazků ČR obsažených v následujících mezinárodních smlouvách o lidských právech, které obsahují jako jeden z mechanismů systémové kontroly předkládání zpráv v požadovaných intervalech, jejich projednání příslušným výborem za přítomnosti vládní delegace a následného zhodnocení výborem. Informace o tom, jak jsou doporučení výboru obsažená v závěrečném zhodnocení plněna, jsou součástí následující zprávy předkládané výboru. Kromě těchto zpráv vypracovává sekretariát Rady i doplněk ke zprávám (odpovědi na předběžné otázky), který si zpravidla vyžádají kontrolní orgány před projednáním zprávy:

1. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech
2. Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech
3. Úmluva o právech dítěte
4. Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen
5. Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace
6. Úmluva proti mučení a jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

Od roku 1999, co sekretariát Rady vypracovává zprávy, se podařilo odstranit nedostatky, které vznikly při plnění této povinnosti u naprosté většiny z těchto smluv, takže systémová kontrola ČR ze strany kontrolních orgánů smluv probíhá plynule.

V roce 2006 zpracoval sekretariát Rady Doplnění vyjádření České republiky k některým doporučením Výboru proti mučení, kontrolního orgánu Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání („Doplnění“). Tento materiál navazuje na Vyjádření České republiky k některým doporučením Výboru proti mučení, kontrolního orgánu Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání („Vyjádření“), která byla Výboru zaslána v roce 2005. Závěrečná doporučení ke Třetí periodické zprávě ČR přijal Výbor v roce 2004, kdy tuto zprávu projednal. Doplnění reaguje na žádost Výboru o poskytnutí podrobnějších údajů k aktivitám směřujícím k potírání rasové nesnášenlivosti a xenofobie, k návrhu

antidiskriminačního zákona, k systému vyšetřování stížností na špatné zacházení policistů a jiných veřejných činitelů, k systému vyšetřování rasově motivovaných trestných činů, k vyšetřování stížností na nadměrné použití síly v souvislosti s demonstracemi při příležitosti zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze v září 2000 a k povinnosti vězňů hradit náklady výkonu trestu a vazby. Doplnění schválila vláda usnesením ze dne 12. března 2007 č. 224.

V roce 2006 projednaly mezinárodní kontrolní orgány OSN dvě zprávy České republiky.

Dne 17. května 2006 projednal Výbor pro práva dítěte Úvodní zprávu České republiky o plnění Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů. Projednání se odehrálo bez účasti delegace České republiky, která v souladu s rozhodnutím Výboru č. 8, přijatým během 39. schůze, rozhodla o technickém projednání zprávy. Na své 1157. schůzi, konané 2. června 2006, schválil Výbor Závěrečná doporučení. Celkem 12 doporučení směřuje do různých oblastí, např. výchovy, vzdělávání, sociální a zdravotnictví, ale také do oblasti legislativní a trestněprávní. Výbor doporučuje např. zajistit pro plnou realizaci Protokolu příslušné finanční a lidské zdroje, včetně zdrojů na fyzické a duševní zotavení a sociální reintegraci dětí, které byly vtaženy do konfliktů (bod 13), zřizování zvláštních zařízení pro děti prchající z oblastí válečných konfliktů (bod 17); navrhuje, aby všechny děti navštěvující vojenské a policejní školy získaly znalosti o způsobech chování v souladu s Úmluvou o právech dítěte a přímý přístup k nezávislým mechanismům pro podávání stížností a vedení šetření (bod 15) a doporučuje i přesněji definovat trestněprávní postihy za zapojování dětí do ozbrojených konfliktů (bod 7) či přísnější regulaci prodeje lehkých zbraní (bod 19). Závěrečná doporučení vzala vláda na vědomí usnesením ze dne 5. února 2007 č. 95.

Dne 17. srpna 2006 projednal Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen Třetí periodickou zprávu o opatřeních přijatých k plnění závazků podle Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen. Projednání se zúčastnila delegace České republiky, v níž byl zastoupen také sekretariát Rady. Zájem Výboru se soustředil především na otázky neexistence komplexního legislativního rámce ochrany před diskriminací, nízké zastoupení žen ve volených a vedoucích pozicích, posílení institucionální struktury státního aparátu v oblasti rovných příležitostí mužů a žen, nebo ochranu před domácím násilím. Závěrečná doporučení vzala vláda na vědomí usnesením ze dne 5. února 2007 č. 96.

3.3.2. Sekretariát Rady jako Kontaktní místo pro Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

Sekretariát Rady působí jako kontaktní místo pro Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (Committee for Prevention of Torture, dále jen „CPT“), kdy jeden z pracovníků sekretariátu Rady je přímo vládou určen jako styčný úředník. Zpravidla jde o pracovníka, který je tajemníkem Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání. V případě, že CPT oznámí, že navštíví ČR, je tento pracovník sekretariátu Rady osobou pověřenou k přímé komunikaci se členy i sekretariátem CPT a zajišťuje jeho návštěvu nejen po stránce logistické, ale i věcné.

V prosinci 2005 CPT oznámil, že ČR je jedním ze států zahrnutých do plánu návštěv CPT na rok 2006. Již v roce 2005 proto sekretariát Rady jako kontaktní místo CPT zahájil

přípravy této návštěvy, které spočívaly zejména ve shromažďování a předávání vyžádaných informací.

Ve dnech 27. března až 7. dubna a 21. až 24. června 2006 uskutečnil CPT svoji třetí pravidelnou návštěvu ČR. Během této návštěvy CPT navštívil vybrané policejní služebny v Liberci, Jablonci, Jičíně, Ostravě a v Praze; vazební věznice v Liberci a v Ostravě; věznici v Mírově; psychiatrickou léčebnu v Brně a v Dobřanech; Ústav sociální péče v Brandýse nad Labem, Ústav sociální péče v Praze 1 a Ústav sociální péče Střelice.

Na základě zjištění z této návštěvy přijal CPT na své 60. schůzi ve dnech 3. až 7. července 2006 Zprávu pro vládu ČR o své návštěvě (dále jen „Zprávu CPT“). Ve Zprávě CPT byla Česká republika vyzvána, aby podnikla kroky, které zajistí, že všichni pacienti budou mít po celou dobu procesu rozhodování o přípustnosti převzetí do psychiatrické léčebny svého zástupce a že bude zajištěn pravidelný automatický přezkum opatření nařizujících ochranné léčení ve všech psychiatrických zařízeních v České republice. Zpráva CPT obdobně jako v roce 2002 upozorňuje na „nedostatečné zajištění práv osob omezených na svobodě orgány policie; nadužívání síťových lůžek a nedostatku odborného personálu v Ústavu sociální péče ve Střelcích a v Ústavu sociální péče v Brandýse nad Labem a zejména na konflikt zájmů, který vzniká v momentě, kdy je opatrovníkem klienta ústav a nebo zaměstnanec takového ústavu.“ Řadu doporučení CPT opětovně směřoval k zacházení s doživotně odsouzenými vězni; kritizoval nedostatek volnočasových aktivit a stav venkovních vycházkových prostor pro obviněné ve vazební věznici v Liberci a v Ostravě. Znovu byla Česká republika vyzvána, aby věnovala zvýšenou pozornost výskytu násilí mezi vězni a přijala zejména preventivní opatření.

Vláda vzala Zprávu CPT usnesením ze dne 6. prosince 2006 č. 1392 na vědomí. Dne 12. března 2007 pak vláda schválila materiál s názvem Vyjádření vlády České republiky ke zprávě, kterou Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání zpracoval pro vládu České republiky po návštěvě České republiky ve dnech 27. března až 7. dubna 2006 a 21. až 24. června 2006, který reaguje na výtky a doporučení Výboru CPT.

3.3.3. Každoroční zpráva a stavu lidských práv

Sekretariát vypracovává od roku 1998 každoroční zprávu o stavu lidských práv v ČR. V roce 2006 vypracoval Zprávu o stavu lidských práv v České republice v roce 2005.⁵ Tyto zprávy mají především aktualizací charakter a jsou primárně určeny vládě ČR pro potřeby rozhodování o prioritách v oblasti ochrany lidských práv. Neopakují tudíž obecná konstatování o základních demokratických svobodách v ČR ani výčet práv zaručených Listinou základních práv a svobod⁶ či jednotlivými mezinárodními smlouvami upravujícími otázky lidských práv, ale věnuje se zejména pokroku dosaženému v příslušném roce v oblastech, které byly v minulosti předmětem kritiky, a přetrvávajícím nedostatkům.

Dosažený pokrok i přetrvávající nedostatky jsou hodnoceny především ve vztahu k mezinárodním smlouvám o lidských právech, jichž je ČR smluvní stranou. Proto obsahuje zpráva i hodnocení kontrolních orgánů těchto smluv, které mohou formálně jako jediné oprávněně posuzovat, zda státy obecně své mezinárodní závazky respektují či nikoli. Zpráva

⁵ viz usnesení vlády ze dne 5. dubna 2006 č. 360 ke Zprávě o stavu lidských práv v České republice v roce 2005

⁶ č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů

o stavu lidských práv v ČR v roce 2005 je zveřejněna na internetových stránkách Úřadu vlády ČR v českém a anglickém jazyce.⁷

3.3.4. Legislativní činnost

Vlastní legislativní činnost sekretariátu Rady vychází z úkolů uložených vládou členovi vlády, v jehož působnosti Rada pracuje. V roce 2006 pracovala Rada na dvou legislativních úkolech.

Prvním z nich je návrh vládního zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (dále jen „antidiskriminační zákon“), který implementuje příslušné směrnice Evropských společenství z roku 2000.⁸ Zákon zavádí jednotný pojmový aparát, obsahuje definice pojmů souvisejících s rovným zacházením a stanoví právní prostředky ochrany před diskriminací. Oběti diskriminačního jednání se tak budou moci nově u soudu domáhat, aby bylo upuštěno od diskriminace, aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu a aby jim bylo dáno přiměřené zadostiučinění, případně náhrada nemajetkové újmy v penězích, a to v celé řadě oblastí.

V prosinci 2004 návrh antidiskriminačního zákona schválila vláda a v roce 2005 a 2006 probíhalo jeho projednávání v Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR.

Sekretariát Rady se účastnil projednávání návrhu antidiskriminačního zákona ve výborech Poslanecké sněmovny i Senátu Parlamentu ČR. Pracovnice a pracovníci sekretariátu se dále zasedání příslušných výborů také osobně účastnili, v případě potřeby odpovídali na dotazy kladené poslanci a senátory. Poslanecká sněmovna návrh dne 23. května 2006 zamítla.

Návrhy antidiskriminačního a změnového zákona byly v druhé polovině roku 2006 přepracovány s přihlédnutím k legislativnímu vývoji, k němuž došlo od předložení původní verze zákona, a zohledňují některé zásadní pozměňovací návrhy uplatněné při projednávání původních návrhů v obou komorách Parlamentu ČR, s nimiž předkladatel souhlasil. Sekretariát Rady bude i v roce 2007 spolupracovat na přípravě tohoto zákona, jehož hlavním gestorem je Ministerstvo spravedlnosti, spolupředkladateli pak ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny a zmocněnec vlády pro lidská práva.

Sekce pro lidská práva Úřadu vlády, jejíž je sekretariát Rady součástí, je od roku 2005 gestorem směrnice č. 2004/113/ES, kterou se stanoví zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování. Spolugestorem pro implementaci této směrnice je Ministerstvo financí. V roce 2006 byly zahájeny práce na implementaci této směrnice jejím zohledněním v návrhu antidiskriminačního zákona.

Směrnice 2004/113/ES stanoví ve svém článku 5 zásadu nepoužívání prvku pohlaví jako určujícího faktoru při výpočtu výše pojistného a pojistného plnění pro účely pojištění a souvisejících finančních služeb. Tuto zásadu mají členské státy EU realizovat do 21. prosince 2007. Členské státy mohou však rozhodnout o povolení přiměřených rozdílů ve výši pojistného a pojistného plnění u jednotlivých pojištěnců, je-li pohlaví určujícím faktorem při

⁷ <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?pgid=326>

⁸ zejména směrnice Evropských společenství č. 2000/43/ES, kterou se provádí zásada rovného zacházení mezi osobami bez ohledu na jejich rasový nebo etnický původ, a směrnice Evropských společenství č. 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, a obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace

hodnocení rizika založeném na příslušných a přesných pojistně-matematických a statistických údajích.

Pojišťovny v České republice prvek pohlaví při stanovení pojistného a pojistného plnění v současné době používají. Proto byla v návrhu antidiskriminačního zákona uvedena výjimka ze zásady rovných příležitostí mužů a žen v oblasti pojištění povolena.

4. Výstupy

4.1. Druhy výstupů

Veškeré výsledky práce Rady a sekretariátu jsou zveřejňovány na internetu a lze je rozčlenit do následujících skupin:

- zprávy pro kontrolní orgány mezinárodních smluv o lidských právech
- zpráva o stavu lidských práv v ČR za příslušný kalendářní rok
- podněty Rady
- ostatní dokumenty (analýzy, informace, stanoviska, zprávy nenáležející do skupiny a)

<i>druh výstupu</i>	<i>počet celkem</i>	<i>vláda</i>		
		<i>vzala na vědomí (1)</i>	<i>schválila usnesením (2)</i>	<i>odmítla</i>
zpráva pro vládu (1)	4	3	1	-
zpráva pro mezinárodní instituce (2)	3	-	3	-
informace pro vládu (3)	1	-	-	-
návrh nelegislativních opatření (4)	1	-	-	1
návrh legislativních změn (5)	2	1 ⁹	-	1
připomínky k návrhu obecně závazných právních předpisů (6)	*	-	-	-
jiné (7)	-	-	-	-

* Předseda Rady je z titulu zmocněnce vlády pro lidská práva jak podle Jednacího řádu vlády, tak podle Legislativních pravidel vlády připomínkovým místem ve věcech dotýkajících se problematiky lidských práv. Sekretariát Rady tak vypracovává naprostou většinu připomínek zmocněnce vlády pro lidská práva, což představuje významnou část agendy sekretariátu.

4.2. Zprávy o vývoji dané problematiky a další výstupy

V roce 2006 sekretariát Rady vypracoval následující dokumenty:

- Zpráva o stavu lidských práv v ČR v roce 2005¹⁰ (1/2)
- Zpráva o činnosti Rady vlády České republiky pro lidská práva v roce 2005 (3)
- Zpráva pro vládu ČR o návštěvě, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) v ČR ve dnech 27. března – 7. dubna 2006¹¹ (1)

⁹ a uložila MŠMT zpracovat změnu zákona

¹⁰ viz usnesení vlády ze dne 5. dubna 2006 č. 360 ke Zprávě o stavu lidských práv v České republice v roce 2005

- Vyjádření vlády České republiky ke zprávě, kterou Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání zpracoval pro vládu České republiky po návštěvě České republiky ve dnech 27. března až 7. dubna 2006 a 21. až 24. června (2)
- Doplnění vyjádření České republiky k některým doporučením Výboru proti mučení, kontrolního orgánu Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (2)
- Závěrečná doporučení Výboru pro práva dítěte – kontrolního orgánu Úmluvy o právech dítěte – ke zprávě České republiky o plnění Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů (1)
- Závěrečná doporučení Výboru pro odstranění diskriminace žen – kontrolního orgánu Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen (1)
- Podnět ke zřízení samostatného orgánu pro šetření deliktního jednání příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů (5)
- Podnět ke změně vzorových statutů pro poradní a pracovní orgány vlády (4)
- Podnět k zajištění rovného a účinného přístupu cizinců ke vzdělávání a ke školským službám (5)

5. Rozdělení dotací

Rada nerozhoduje ani se nepodílí na rozhodování o dotacích.

6. Zahraničí, včetně Evropské unie

Ředitelka odboru pro lidská práva, jehož součástí je i sekretariát Rady, Mgr. Andrea Baršová, vykonávala i v roce 2006 funkci tzv. národního kontaktního úředníka pro Evropské středisko pro sledování rasismu a xenofobie (EUMC) se sídlem ve Vídni. Středisko je, resp. bylo, jednou z asi dvaceti agentur Evropské unie. Hlavním cílem EUMC je poskytovat institucím a členským státům EU objektivní informace týkající se rasismu, xenofobie, islamofobie a antisemitismu v Evropě a tím napomáhat členským státům EU přijímat opatření směřující proti rasismu a xenofobii v rovině politické i praktické.

Vzhledem k tomu, že Rada Evropské unie rozhodla o transformaci Střediska v Agenturu pro základní práva, odbor pro lidská práva převzal v roce 2005 agendu EU vztahující se k Agentuře pro základní práva. V roce 2006 zajišťoval účast na zasedáních ad hoc pracovní skupiny Rady EU pro základní práva a občanství, která projednala návrh nařízení na zřízení Agentury. Nařízení vstoupilo v účinnost dne 31.3.2007.¹²

Odbor pro lidská práva dále v roce 2005 převzal gesci finančnímu programu EU Základní práva a občanství na období 2007-2013 a rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roku rovných příležitostí pro všechny (2007), práce na obou agendách pokračovaly i v roce 2006.

V roce 2006 odbor pro lidská práva zajišťoval nadále členství v poradním výboru Evropské komise pro Akční program Společenství pro boj s diskriminací (2006 - 2013). V roce 2006 tak vazba na činnost EU výrazně posílila.

¹¹ Vláda vzala Zprávu CPT usnesením ze dne 6. prosince 2006 č. 1392 na vědomí.

¹² Nařízení Rady (ES) č. 168/2007 ze dne 15. února 2007 o zřízení Agentury EU pro základní práva.

6.1. Účast na akcích pořádaných mezinárodními organizacemi

Účast na akcích pořádaných mezinárodními organizacemi lze rozdělit do několika skupin.

Sekretariát Rady se zúčastnil akcí pořádaných Evropskou sítí institucí pro rovné zacházení (Equinet). Equinet byl vytvořen s cílem navázat spolupráci mezi institucemi pro rovné zacházení a vytvořit platformu pro výměnu informací a zkušeností. Česká republika (Úřad vlády, odbor pro lidská práva) funguje v současnosti v tomto uskupení jako tzv. pozorovatel. Kontaktní osobou je Mgr. Lucie Otáhalová. Podílel se také na jednáních vládních kontaktních úředníků Evropského střediska pro monitoring rasismu a xenofobie (EUMC) a Evropské komise proti rasismu a intoleranci (ECRI). Jednání se zúčastnila Mgr. Jana Marečková a Mgr. Lucie Otáhalová. Řada mezinárodních aktivit souvisí s Akčním programem Společenství pro boj s diskriminací.

Výbor OSN pro odstranění všech forem diskriminace žen projednal v rámci svého 36. zasedání (konaného ve dnech 7. - 25. srpna 2006) Třetí periodickou zprávu České republiky o plnění této Úmluvy. Projednání se zúčastnila delegace České republiky vedená náměstkem ministra práce a sociálních věcí JUDr. Čestmírem Sajdou, MBA, a složená ze zástupců a zástupkyň ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva spravedlnosti, ministerstva vnitra, ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Úřadu vlády. Za Úřad vlády se zúčastnila pracovnice odboru pro lidská práva Mgr. Lucie Otáhalová.

Odbor pro lidská práva a sekretariát Rady dále zajišťovaly účast na jednáních pracovních fór EU, která souvisejí s aktivitami EU popsány v kapitole 6.

7. Výdaje¹³

mzdy a platy zaměstnanců		1 410 419,00 Kč
pojistné celkem		494 182,00 Kč
výdaje na tuzemské služební cesty		1 059,00 Kč
výdaje na zahraniční služební cesty		205 914,00 Kč
odměny členům PPOV (ne zaměstnanci)		0,00 Kč
cestovné členů/expertů		0,00 Kč
externí zakázky sledované podle PPOV – celkem		0,00 Kč
z toho	OON – dohody o provedení práce	3 500,00 Kč
	OON – dohody o pracovní činnosti	0,00 Kč
	fakturované	0,00 Kč
telefony		24 921,00 Kč
Pohoštění celkem		9 250,00 Kč
z toho	limit pro sekretariát	0,00 Kč
	mimo limit sekretariátu	9 250,00 Kč*
jiné přímo zjistitelné výdaje (překlady, polygrafie, školení)		435 850,95 Kč**
úcelově přidělené prostředky		0,00 Kč

* Je uveden pouze odhad čerpání, neboť byl k dispozici pouze údaj za odbor jako celek.

** Relativně vysoké náklady na překlady jsou dány zejména nutností předkládat obsáhlé zprávy o plnění mezinárodních závazků do angličtiny. Z této částky činí 11 409,00 Kč výdaje za školení a konferenční poplatky a 22 622 jsou náklady polygrafie.

¹³ Uvedené údaje nezahrnují výdaje ředitelky odboru pro lidská práva.

Počet zaměstnanců podle platových tříd k 31. prosinci 2006		z toho na částečný úvazek	
celkem		4	-
platová třída	9	1	-
	14	2	-
	15	1	-

Sekretariát není samostatnou jednotkou a jeho výdaje jsou součástí výdajů Úřadu vlády.

8. Plán činnosti a rozpočet

Předpokládané výstupy Rady a jejího sekretariátu v roce 2007 jsou určeny zejména Plánem nelegislativních prací vlády na rok 2007, závazky vyplývajícími pro ČR z mezinárodních úmluv a z členství v Evropské unii. Jedná se o následující dokumenty:

- Zpráva o stavu lidských práv v ČR v roce 2006
- Zpráva o činnosti Rady vlády ČR pro lidská práva v roce 2006
- Návrh na jmenování členů Rady vlády České republiky pro lidská práva a jejich stálých zástupců a návrh na změnu statutu Rady vlády České republiky pro lidská práva
- Odpovědi ČR na předběžné otázky Výboru OSN pro lidská práva vyplývající z projednání Druhé periodické zprávy ČR o plnění závazků z Mezinárodního paktu o občanských a politických právech
- Zpráva o plnění doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT), vyplývajících z návštěvy CPT v roce 2006
- Návrh antidiskriminačního zákona

Další plánované aktivity:

V roce 2008 a v letech dalších by se mělo dále posilovat napojení Rady vlády pro lidská práva a jejího sekretariátu na aktivity na úrovni Evropské unie. (Viz také kapitola 6. výše.) Konkrétně budou Rada a její sekretariát pokračovat v zapojení do činnosti ad hoc pracovní skupiny Rady EU pro základní práva a občanství. Sekretariát je zapojen do příprav českého předsednictví EU. Nově bude sekretariát Rady vykonávat funkci národního kontaktního bodu pro Agenturu EU pro základní práva. Sekretariát zajistí také účast v Poradním výboru programu Evropské unie Základní práva a občanství a bude se též podílet na práci poradního výboru programu Progress (problematika boje proti diskriminaci).